

Yhden Vanhemman Perheiden Liitto ry
Kotkankatu 9, 5. krs
00510 Helsinki
p. 040 3515355
www.yvpl.fi

LAUSUNTO

30.11.2010

KANSALAISALOITEMAHDOLLISUUS

On tärkeää, että Suomi seuraa, vaikkakin jälkijunassa, muita Euroopan maita ja tekee kansalaisilleen mahdolliseksi tehdä suoria kansalaisaloitteita. Kun myös EU:n kansalaisille aukenee kansalaisaloitteen mahdollisuus ensi vuonna, voi sanoa, että Suomi reagoi asiaan viime metreillä. Vaikkakaan muissa maissa kansalaisaloitteet eivät ole johtaneet kuin muutamaaan lakialoitteeseen, on selvää, että pelkkä mahdollisuuskin lisää kansalaisten kiinnostusta perehtyä ja seurata yhteisten asioiden hoitamista eli poliittista päätöksentekoa. On myös tunnettua, että kansalaisaloitteiden mahdollisuus lisää jopa kansalaisten onnellisuutta. Näin tapahtui ainakin niissä Sveitsin kantoneissa, joissa tämä mahdollisuus on ollut.

Vaadittujen allekirjoitusten määrä on esityksessä liian korkea

Esityksen vaadittujen allekirjoitusten määrä, 50 000 eli 1,2 % äänioikeutetuista, on korkea verrattuna esimerkiksi Puolaan, jossa jo 0,3 % äänioikeutetuista voi käynnistää aloitteen. YVPL ehdottaa määräksi 25 000 eli 0,6 % äänioikeutetuista.

Aloitteeksi pitää riittää toimenpidealoite ilman pykälätekstejä. Käytännössä lakialoite kuitenkin ehkä edennee vaivattomammin, joten aloitteen tekijät kuitenkin todennäköisesti muotoilevat sen lakialoitteen muotoon. Aloitteen tekijöille ei voi myöskään asettaa velvoitteita kääntää esitys toiselle kotimaiselle kielelle. Allekirjoitusten ja henkilötietojen säilyttäminen ja määräajan jälkeen velvoite hävittää pitää säätää aloitteen vastaanottavalle viranomaiselle. Myös eduskunnan valiokuntaa pitää ehdottomasti velvoittaa kuulemaan aloitteen tekijöitä tai heidän edustajiaan. Sen sijaan aloitteen tekijälle voidaan asettaa velvoite ilmoittaa rahoittajansa. Myös allekirjoitusten keräämiselle voi asettaa vuoden mittaisen määräajan.

On selvää, että sähköinen vaihtoehto tulee olemaan jatkossa tavallisin tapa kerätä aloitteiden kannattajien nimiä. Mikäli lain säätämisen hetkellä tietoturva ei ole kuitenkaan riittävän kehittynyt, pitää laissa jo mahdollistaa sekin vaihtoehto kuitenkin riittävän teknisen kehityksen edellytyksellä. Edellytykset ovat riittäviä viimeistään silloin, kun sähköinen äänestys onnistuu.

Kansalaisaloite edellyttää riittävää opastusta

On kannatettavaa, että kansalaisaloitejärjestelmällä olisi myös opastuspiste, joka olisi helposti löydettävissä. Siellä voitaisiin opastaa myös muissakin suoran demokratian toimintamuodoissa kuten kunta-aloitteen, kuntalaisten kansaäänestysaloitteen ja Euroopan unionin kansalaisaloitteen tekemistä. Ilman tehokasta tiedotusta ja kansalaisten koulutusta kansalaisaloitteiden mahdollisuus jää kuolleeksi kirjaimiksi.

Eija Tuominen
puheenjohtaja

Heljä Sairisalo
toiminnanjohtaja